

SAMOBOR, Trg kralja Tomislava

tivnih djela. Oko 1980. nastaje ciklus *Termičke formacije Made in Yugoslavia*, asocijativne skulpturalne forme velike plastične izražajnosti. U tome ciklusu istražuje odnose različitih materijala, gline i glazure u dodiru s vatrom. — Samostalno je izlagao u Rovinju, Ljubljani, Zagrebu, Splitu, Prištini, Beču, Osaki i Milanu. Sudjeluje na međunarodnim izložbama keramike u Zagrebu, Beogradu, Subotici, Cerviji, Gualdu Tadinu i Faenzi.

LIT.: A. Pedišić, Hanibal Salvaro—Hani (katalog), Split 1982. — G. Quien, Hanibal Salvaro—Hani (katalog), Zagreb 1984. — S. Staničić, *Suvremena hrvatska keramika* (katalog), Zagreb 1984. — M. Baričević, *Povijest moderne keramike u Hrvatskoj*, Zagreb 1986. Ma. B.

SALVARO, Lidija, keramičarka (Drenova, Srbija, 21. XII. 1931). Završila Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu, studirala kiparstvo na Akademiji u Beogradu. Izlaže od 1954. Radi tanjure, zdjele, vaze, ploče i svjetiljke u kojima sjedinjuje plastične i grafičke elemente. Najčešće se izražava u tehnikama majolike i sgraffita. — Sudjelovala na međunarodnim izložbama keramike u Parizu, Faenzi, Cerviji, Subotici i Zagrebu. Zastupljena na izložbi »Suvremena hrvatska keramika« u Barceloni 1986.

LIT.: M. Baričević, *Povijest moderne keramike u Hrvatskoj*, Zagreb 1986. Ma. B.

SAMAGER, arheol. lokalitet SZ od Pule, nazvan po crkvi Sv. Hermagore, trolisne građevine s nartekсом i poligonalnim vanjskim stranama bočnih apsida; građena je oko 500. god. (dimenzije 13,10 × 17,95 m). Ispod oltara u crkvi Sv. *Hermagore* nađen je 1906. relikvijar od bjelokosti, izrađen u Rimu u V. st. Gornja strana ukrašena je prikazom *Traditio legis*, prednja Kristovom apoteozom na Maslinskoj gori, stražnja Petrovim grobom u crkvi Sv. Petra u Rimu (građevna faza Konstantinova doba), a bočne strane Kristovim krštenjem i Prikazanjem Kristovim u hramu.

LIT.: A. Gnirs, *La basilica ed il reliquiario d'avorio di Samager presso Pola*, Atti e Memorie SIASP, 1908, 24, str. 5–48. — T. Buddensieg, *Le coffret en ivoire de Pola, Saint-Pierre et le Latran*, Cahiers archéologiques, 1959, 10, str. 157–195. — W. N. Schumacher, *Eine römische Apsiskomposition*, Römische Quartalschrift, 1959, 54, 3–4, str. 178. — H. Buschhausen, *Die spätromischen Metallschreine und frühchristlichen Reliquiare*, Wien 1971, str. 219, 310. — Arheološki muzej Istre—Pula (vodič), Pula 1978. Br. Ma.

SAMARICA, selo JI od Čazme. Župna crkva Sv. Katarine barokizirana je starija građevina, poduprta potpornjima, smještena na gradištu. Uz zaobljeno svetište nalazi se sakristija, a uz glavno pročelje vitki zvonik. U crkvi se nalaze barokni gl. oltar iz 1747, četiri oltara s kipovima zagrebačkoga kipara J. Weinachta (1750–53) i figuralno ukrašena propovjedaonica. — U blizini sela su dva poklonca starijega tipa u obliku zidanog stupca (Sv. Ilije) i u obliku stupca s nišama (Sv. Josipa). — U Samarici je nađen novac cara Proba.

LIT.: A. Horvat, *Pogled na značenje Čazme i čazmanskog kraja u minulim vjekovima*, Vijesti MK, 1963, 4, str. 106. — D. Baričević, *Josephus Weinacht, sculptor zagrabienensis*, Rad JAZU, 1978, 381, str. 73–94. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. A. Ht.

SAMATOVCI, selo Z od Osijeka. Na lok. Ehrenfeldov vinograd otkrivena je prapov. gradina opasana jarkom. Od arheol. predmeta najbrojniji su kameni artefakti: kremeniti nožići, sjekire, strelice, čekići i brusevi; ističu se primjerci izrađeni od opsidijana. Keramički su nalazi pretežno fragmentarni, ali je nađen i 12 cijelih posuda te jedan kipič. Većina materijala pripada naselju sopotske kulture, koje je tu postojalo kroz čitav srednji i mlađi neolitik; skromno su zastupani nalazi badenske i vučedolske kulture.

LIT.: R. Drechsler-Bižić, *Samatovci — neolitsko naselje kod Osijeka*, Zbornik Matice srpske, 1956, 12. — S. Dimitrijević, *Sopotsko-lengyeljska kultura*, Monographiae archaeologicae, I, Zagreb 1968. Bo. Pr.

SAMOBOR, grad Z od Zagreba. Na području grada nađeni su arheol. predmeti iz prapovijesti i antike, a najvažniji su ilirsko-keltski »barbarski novci«, tzv. samoborci, te zlatni prsten, bliz langobardskom tipu prstenja iz VI. st. U nedalekom su Hamoru otkriveni tragovi rim. ceste. Poveljom Bele IV. iz 1242. S. se razvija kao slobodno trgovište. Poviše grada su ruševine velikoga *Staroga grada*, građenoga XIII–XVIII. st., napuštenoga u XIX. st.; očuvani su arhit. detalji počevši od doba romanike. U njemu se nalazila gotička kapela Sv. Ane. Grad su držale mnoge istaknute obitelji i osobe (Babonići, grofovi Celjski, Frankopani, Ungnadi, Erdődyji, Kulmeri, Kiepachi, Allnoch). Prigodom iskapanja nađeni su zanimljivi pećnjaci (XV–XVII. st.).

Podno grada je stari dio Samobora, *Taborec*, s drvenim kućama i gotičkom, barokiziranom crkvom Sv. *Mihalja*. Za kameno svetojsteno te crkve izrađena su lijepa vratašca od kovana željeza (XVI. st.). U crkvi su barokni oltari (glavni iz 1706, iz radionice I. Komersteinera; oltar Sv. Katarine iz 1736), nadgrobna ploča Ane Purthin (1589), kalež F. Saića (1665), zvono gotičkoga oblika, te zvono majstora Johannes Schulza iz Zagreba (1753). — S. ima nizove skladno proporcioniranih kuća iz XVIII. i XIX. st.; među njima se ističu kuće obitelji Kiepach, Allnoch, Reizer i Špigelski, a na glavnome trgu općinska zgrada. Gradio ju je po nacrtima B. Felbingera Angelo Chico (1824–26); željeznu ogradu balkona izradio je zagrebački majstor J. Korlin, a plakete F. Livadića i Lj. Šmidhena R. Valdec. U *Livadićevu dvoru*, nekada sastajalištu iliraca, smješten je muzej. Mnogobrojne umjetnine iz razdoblja XV–XX. st. čuvaju se u zbirkama obitelji Kirin i Sudnik, te u kurijama Dvoržak i Aleksander (radovi slikara A. O. Aleksandera, gotička i barokna plastika iz različitih eur. zemalja). Dvorac *Podolje* obitelji Praunsperger-Bošnjak, označen god. 1590, ima u prizemlju kasnogotički grebenasti svod, a na katu drveni strop iz 1696. U dvorcu se čuva staro pokućstvo, oružje, posuđe i mnogobrojne slike. Od dvoraca u okolici ističu se klasicistički *Balogovi dvori*. — Župnu crkvu Sv. *Anastazije* gradio je 1671–75. majstor Ivan (Hans) Allio iz Celja; starija se crkva spominje od 1334. To je prostrana jednobrodna građevina koja ima po tri bočne kapele i poligonalno svetište s potpornjima; uz gl. pročelje s renesansnim portalom diže se visok zvonik s baroknom kapom (zvono izveo u Zagrebu J. Friedmann, 1761). U crkvi se nalaze kameni barokni kip »Tužni Krist«, barokni moćnici te vrijedni kaleži iz XVII. i XVIII. st. Uz crkvu je klasicistički spomenik M. Bahovcu iz 1839. — Barokna franjevačka crkva Sv. *Marije*, građena oko 1722, prostrana je jednobrodna

SAMOBOR, tlocrt staroga grada

